

HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG KHUNG LOGIC DỰ ÁN PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG

Người biên soạn: Th.S Tống Thị Hương

(Tài liệu hướng dẫn này hỗ trợ các tổ chức/dự án có thể trả lời cho câu hỏi số 9, 10, 11 và 12 tại khung logic của mẫu đề xuất dự án tham gia hoạt động hỗ trợ tài chính của Chương trình Cộng đồng Rút Ngắn Khoảng Cách)

I. MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN

- MỤC TIÊU TỔNG QUÁT:** Mục tiêu tổng quát hay còn gọi là mục đích hoặc mục tiêu dài hạn. Là mục đích cuối cùng của dự án cần đạt được là gì, nói cách khác là chỉ ra phương hướng đi tới cho tất cả những người tham gia thực hiện dự án.
- MỤC TIÊU CỤ THỂ:** Mục tiêu cụ thể hay mục tiêu ngắn hạn nhằm giải thích cụ thể để đạt được mục tiêu tổng quát. Mục tiêu cụ thể cần đáp ứng các yêu cầu SMART như sau:
 - S – Specific (Cụ thể)
 - M – Measurable (Đo lường được)
 - A – Attainable (Có thể đạt được)
 - R – Realistic (Thực tế)
 - T – Time-bound (đạt được trong thời gian nhất định)=> TẦM QUAN TRỌNG CỦA MỤC TIÊU: **KIM CHỈ NAM ĐỂ ĐỊNH HƯỚNG DỰ ÁN & ĐO LƯỜNG DỰ ÁN**
- ĐẦU VÀO:** Là các nguồn tài nguyên cần thiết, các nhu cầu để hỗ trợ cho các hoạt động. Ví dụ: cơ sở vật chất, kinh phí, nhân sự, chính sách, người hưởng lợi ...
- HOẠT ĐỘNG:** Là các hoạt động cần thực hiện để đạt được đầu ra. Cần trả lời được các câu hỏi như: Cần làm gì? Như thế nào? Đạt được kết quả gì?
Số lượng các hoạt động ít hoặc nhiều phụ thuộc vào quy mô thực hiện dự án (6 tháng, 1 năm, 3 năm,...)

5. **CHỈ SỐ/CHỈ BÁO:** Là phát biểu có kiểm chứng về một hay nhiều điều kiện; nếu điều kiện này được thực hiện thì dự án đạt được mục tiêu đề ra. Chỉ số sẽ giúp cụ thể hóa các mục tiêu và là công cụ để lượng giá
6. **ĐẦU RA/KẾT QUẢ:** Thể hiện các sản phẩm hoặc các kết quả từ hoạt động mà ra.
7. **TÍNH HIỆU QUẢ:** Sự tác động của dự án dựa trên các hiệu quả mà dự án mang lại cho người thụ hưởng từ dự án như: tăng năng lực, cung cấp kiến thức, hình thành kỹ năng ...
8. **TÍNH BỀN VỮNG:** Là sau khi dự án kết thúc hoàn toàn hoặc tạm thời chuyển nơi khác, cần trả lời các câu hỏi như:
 - Cộng đồng đó như thế nào?
 - Họ có tự nâng cao năng lực không?
 - Dự án có thể nhân rộng mô hình hay không?
 - Dự án có thể duy trì tiếp tục không? ...
9. **PHƯƠNG TIỆN KIỂM TRA/CÔNG CỤ ĐO LƯỜNG:** Bao gồm các bằng chứng được đối chứng nhằm kiểm tra các hoạt động có đạt được mục tiêu hay không? Ví dụ: báo cáo, hình ảnh, biên bản phỏng vấn ...
10. **GIẢ ĐỊNH:** Là việc dự đoán những rủi ro có thể xảy ra để có thể đạt được mục tiêu dự án. Những giả định giúp dự án lường trước những khó khăn hoặc rủi ro có thể xảy ra nhằm có biện pháp phòng ngừa hoặc điều tiết các hoạt động cho hợp lý.

II. VÍ DỤ MINH HỌA VỀ KHUNG LOGIC

Tên dự án: “Giáo dục kiến thức môi trường cho học sinh tại trường THCS Đặng Tấn Tài và THCS Long Nhơn, quận 9, TP.HCM”.

Mục đích/mục tiêu dài hạn: Chất lượng cuộc sống của trẻ em và thanh thiếu niên tại các trường học thuộc TP.HCM được cải thiện thông qua việc thay đổi chính sách và sự tham gia trong nỗ lực ngăn ngừa vấn đề ô nhiễm môi trường, giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu và sử dụng bền vững nguồn tài nguyên.

Mục tiêu cụ thể/mục tiêu ngắn hạn: Kiến thức, thái độ và hành động về vấn đề môi trường hiện nay ở hai trường THCS Đặng Tấn Tài và THCS Long Nhơn tại TP.HCM được cải thiện và nâng cao.

Kết quả đầu ra:

1. Nâng cao kiến thức -hành động trong trường học về môi trường nhằm giảm thiểu chất thải nhựa sử dụng hàng ngày.
2. Thúc đẩy quyền trẻ em trong vấn đề sinh thái tại môi trường học đường
3. Xây dựng và củng cố mạng lưới trong cộng đồng cùng tham gia bảo vệ sự đa dạng của môi trường sinh học và hướng đến sử dụng sản phẩm thay thế nhựa một lần.

(Ghi chú: bao nhiêu kết quả đầu ra phụ thuộc vào quy mô thực hiện dự án)

Hoạt động (đầu ra 1):

1. Tổ chức giáo dục truyền thông về rác thải
2. Thăm nhà máy xử lý rác thải nhựa
3. Hội thi hưởng ứng ngày môi trường thế giới (5/6)

(Ghi chú: hoạt động thực hiện có thể nhiều hoặc ít hơn phụ thuộc vào quy mô thực hiện dự án& hoạt động cho đầu ra 2 hoặc 3 sẽ làm tương tự như trên)

MỤC ĐÍCH/goals	CHỈ SỐ	PHƯƠNG PHÁP KIỂM TRA	GIẢ ĐỊNH
Chất lượng cuộc sống của trẻ em và thanh thiếu niên tại trường học thuộc TP.HCM được cải thiện thông qua việc thay đổi chính sách và sự tham gia trong nỗ lực ngăn ngừa vấn đề ô nhiễm môi trường, giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu và sử dụng bền vững nguồn tài nguyên.	<ul style="list-style-type: none"> - Các chỉ số về chất lượng cuộc sống được cải thiện - Môi trường sống sạch sẽ, nhiều mảng xanh - Số học sinh cho rằng họ thoải mái và hài lòng với môi trường trường học tăng so với trước dự án 	<ul style="list-style-type: none"> - Báo cáo kết quả đánh giá năm học của trường hàng năm - Thống kê về y tế hoặc theo dõi bệnh tật học sinh - Phỏng vấn hoặc khảo sát tại các trường 	<ul style="list-style-type: none"> - Không có thiên tai về thời tiết quá lớn trong quá trình thực hiện - Không có sự thay đổi lớn về chính sách môi trường của chính phủ

<p>MỤC TIÊU/outcome</p> <p>Kiến thức, thái độ và hành động về vấn đề môi trường hiện nay ở hai trường THCS Đặng Tấn Tài và THCS Long Nhon tại TP.HCM được cải thiện và nâng cao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kiến thức của học sinh và nhà trường về các vấn đề liên quan đến môi trường tăng - Tỷ lệ học sinh tham gia các hoạt động về môi trường tăng cao so với trước - Môi trường trong khuôn viên trường được cải thiện rõ rệt hơn các trường lân cận trên địa bàn 	<ul style="list-style-type: none"> - So sánh tình trạng đầu và cuối kỳ dự án - Báo cáo và đánh giá của nhà trường - Hoạt động tại các kênh truyền thông - Kết quả lượng giá định kỳ - Khảo sát, phỏng vấn, quan sát 	<ul style="list-style-type: none"> - Không có sự thay đổi lớn trong các chương trình của nhà trường và nội bộ - Ban giám hiệu nhà trường điều phối và hợp tác tốt với các phòng ban, bộ môn
ĐẦU RA/output			
<p>1. Nâng cao kiến thức -hành động trong trường học về môi trường nhằm giảm thiểu chất thải nhựa sử dụng hàng ngày.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tỷ lệ học sinh tham gia các các hoạt động dự án đủ và tăng - Tỷ lệ HS và nhà trường cam kết không sử dụng sản phẩm nhựa một lần tăng so với trước dự án - HS và nhà trường hình thành thói quen không dùng chai/ly nhựa hàng ngày và các hoạt động thực hiện tại trường 	<ul style="list-style-type: none"> - So sánh tình trạng đầu và cuối kỳ dự án - Báo cáo và đánh giá của nhà trường - Hình ảnh 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhà trường hợp tác và có trách nhiệm trong quá trình triển khai công việc - HS và các phòng ban trong trường học đều được triển khai và thực hiện đồng bộ
<p>1.1. Tổ chức giáo dục truyền thông về rác thải</p>	<p>Ít nhất 1200 học sinh và 120 giáo viên được truyền thông về vấn đề rác thải</p>	<p>Danh sách, biên bản báo cáo, hình ảnh, website</p>	<p>Nhà trường cam kết sắp xếp thời gian cho HS, giáo viên tham gia</p>
<p>1.2. Thăm nhà máy xử lý rác thải nhựa</p>	<p>Ít nhất 180 học sinh và 20 giáo viên thăm quan mô hình xử lý rác thải</p>	<p>Công văn, danh sách, biên bản báo cáo, hình ảnh, website</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhà trường cam kết sắp xếp thời gian cho HS tham gia - Các nhà máy xử lý rác tạo điều kiện hợp tác

1.3. Hội thi hưởng ứng ngày môi trường thế giới (5/6)	Ít nhất có 2 hội thi hưởng ứng ngày môi trường thế giới dành cho 400 học sinh	Danh sách, biên bản báo cáo, hình ảnh, website	Nhà trường hợp tác trong quá trình tổ chức
.....			

III. MỘT SỐ LƯU Ý KHI XÂY DỰNG KHUNG LOGIC

- Cần phân biệt giữa các khái niệm mục đích, mục tiêu và kết quả;
- Có những cách viết mục đích và mục tiêu của dự án, có thể đưa danh từ hoặc động từ lên trước;
- Chỉ số đo lường có thể dùng thông số định lượng hoặc định tính (như ví dụ trên);
- Khung logic có thể được sử dụng khá linh hoạt, phụ thuộc vào năng lực người viết hoặc yêu cầu của nhà tài trợ.

IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ths.Nguyễn Ngọc Lâm (2002) *Kỹ năng xây dựng và quản lý dự án*. Tp.Hồ Chí Minh: Đại học Mở bán Công
2. Người dịch, Th.S Lê Chí An (1998) *Quản trị Công tác xã hội*, Tp.Hồ Chí Minh: Đại học Mở bán công
3. Bộ bài giảng do bác sỹ Lê Đại Trí biên soạn, Trung tâm đào tạo phát triển xã hội SDTC, Đại học Tôn Đức Thắng, 2013.

----Chúc tổ chức/dự án thành công trong quá trình xây dựng đề xuất dự án ----